

‘Domestic noir’: quan el criminal és dins de casa

Els autors de novel·la negra posen el focus en els enganys dins la família, els escenaris claustrofòbics i els traumes ocults. Arriben a les llibreries relats que s’ambienten en petites comunitats i fan aflorar trastorns psicològics reprimits

◆◆◆◆◆ Sílvia Marimon Molas

Fa temps que el *domestic noir* està en el punt de mira dels lectors. *Perduda*, la tercera novel·la de Gillian Flynn (La Magrana, 2012), *La noia del tren*, de Paula Hawkins (Campana, 2015), i *La vídua*, de Fiona Burton (Columna, 2016), van tenir un gran èxit de vendes i van fer créixer el fenomen del *noir* sense detectius, en què hi ha un cas però el que investiga és un marit, una muller, un veí o una exparella. Encara no sabem quin serà el llegat de la pandèmia perquè el que s’ha escrit en aquests mesos d’aïllament i angoixes encara no és a les llibreries, però les últimes setmanes han arribat noves novel·les en què el crim es cou entre les parets de casa. La desconfiança, la claustrofòbia de viure en llocs petits o aïllats, el desconeixement sobre els fills o els traumes no resolts afloren en els nous *thrillers*.

Tot podria canviar els pròxims mesos. Anik Lapointe, editora de Salamandra, augura noves tendències: “Hi haurà més novel·les

escapistes, que succeeixen en pobles petits on tot és més controlable perquè tothom es coneix i no hi ha gaire violència, i més novel·les d’intriga distòpica que reflecteixen una pèrdua de control del món”.

Famílies no tan modèliques

L’escriptor suec Mattias Edvardsson, autor d’*Una família normal* (Salamandra), va treballar molts anys com a professor en un institut: “Vaig conèixer molts pares que en realitat no sabien res de la vida dels seus fills adolescents, i això és una de les coses que volia explorar”, assegura. Edvardsson fa parlar tots els membres d’una família aparentment modèlica: un pare capellà protestant i, per tant, un referent moral; una mare advocada, la veu de l’ètica, i una filla que no és com esperaven els seus pares i que és acusada d’homicidi. “Vaig escollir un capellà en una comunitat petita perquè és algú a qui tothom mira com a referent i ha de tenir una moralitat molt estricta. El volia enfrontar al

“HI HAURÀ MÉS NOVEL·LES D’INTRIGA DISTÒPICA, QUE REFLECTEIX LA PÈRDUA DE CONTROL DEL MÓN”, DIU ANIK LAPOINTE

dilema de ser fidel als seus valors o defensar la seva família”, diu l’escriptor. Latent al llarg de tota la novel·la hi ha una crítica a l’aparentment modèlica societat sueca: “Hi ha un afany de moltes famílies per demostrar que són modèliques a través de les xarxes socials, es penegen moltes fotografies a Instagram i Facebook –detalla Edvardsson–. A la comunitat on visc tothom té més o menys la mateixa casa, el mateix cotxe... Ningú vol ser diferent, però en cada casa passen coses”. Edvardsson posa en qüestió el sistema judicial suec: “No ha canviat en dècades, mentre que la societat sí que ho ha fet, i molts suecs ja no hi confien perquè no protegeix ni les víctimes ni els testimonis”.

a
llegim

44-45

- Miquel de Palol publica la novel·la ‘Copèrnic’
- Avni Doshi debuta amb ‘Sucre cremat’, sobre una maternitat monstruosa

46-47

- Males Herbes publica el primer recull de l’autora russa Teffi ● Marina Espasa s’acomia de Bernat Cormand

ELS ‘THRILLERS’ DE L’ESTIU

Los olvidados
CHRIS LLOYD
Principal de los Libros

EL PARÍS NAZI

Els personatges de *Los olvidados* són ficticis, però el que descriu Lloyd és molt real: el París ocupat pels nazis i el drama de milers de refugiats. Els jerarques nazis i la Resistència són els mons en què ha d’endinsar-se el detectiu Eddie Giral per descobrir qui hi ha darrere uns homicidis.

Arsène Lupin contra Herlock Sholmès
MAURICE LEBLANC
Edicions 1984

LUPIN I HOLMES

Leblanc va crear Arsène Lupin, el “lladre nacional” francès, a principis del segle XX i el va enfrontar a Sherlock Holmes, però Arthur Conan Doyle es va enfadar i el va haver de rebatejar amb el nom de Herlock. L’impassible detectiu anglès rivalitza amb un lladre vital, generós, una mica pervers i alegre.

El pozo
BERNA GONZÁLEZ HARBOUR
Destino

PERIODISME GROC

González Harbour s’inspira en un cas real, el d’un nen que va caure en un pou i el seu rescat –durant tretze dies va centrar l’atenció de tots els mitjans de comunicació–, per denunciar el sensacionalisme i alhora reivindicar el que té de valuós el periodisme: acostar-nos a la realitat.

GETTY

Crims en llocs claustrofòbics

Hi ha vegades que les comunitats són tan petites o viuen tan aïllades que és impossible fer recaure el crim en un desconegut. Jo Nesbo s'endinsa en un món rural, claustrofòbic, endogàmic i isolat a *El regne* (Proa / Reservoir Books). L'origen de la novel·la, segons explica l'autor noruec, és una frase del seu pare: "Esculls la família per sobre del bé i del mal". Els protagonistes són dos germans que oculten com realment van morir els seus pares. Hi ha també una gran sensació de claustrofòbia a *El hombre perdido* (Salamandra), de l'escriptora australiana Jane Harper. L'escenari de la seva novel·la és aparentment infinit: l'inhòspit

Outback australià, quilòmetres i quilòmetres d'un desert en què les cases estan totalment aïllades, el veí més pròxim pot ser a dos o tres hores en cotxe i hi ha un espai inabastable per escapar-se però tot-hom està atrapat. L'assassinat del Cam, un home aparentment encantador i estimat, fa que el seu germà es comenci a fer moltes preguntes sobre qui era realment, i acabi assumint que a dins de casa hi havia moltes mentides.

Maternitats no tan idíl·liques

"La proliferació de veus de dones en el món de la novel·la negra també ha aportat altres mirades sobre el rol de la dona i sobre la maternitat", diu l'editora d'Edicions 62 Pi-

lar Beltran. La maternitat fa temps que va entrar de ple en la novel·la negra, sobretot l'angoixa que pot provocar tenir fills, les expectatives que es generen i la realitat amb què es troben moltes mares. És el que explora Sarah Vaughan a *Petits desastres* (Roca Editorial), en què una mare ideal als ulls de tot-hom, perquè mai esgota ni l'energia ni l'amor ni la paciència, passa a ser sospitosa de maltractaments. Els reversos més foscos de la maternitat han inspirat històricament moltes autores més, com Víctor Català (*La infanticida*, 1898), Toni Morrison (*Beloved*, 1987) i Leïla Slimani (*Una dolça cançó*, 2016), i recentment *Katixa Agirre* (Vitòria, 1981) amb *Les mares no* (Amsterdam), que posa da-

"TOTHOM TÉ LA MATEIXA CASA, EL MATEIX COTXE... NINGÚ VOL SER DIFERENT, PERÒ EN CADA CASA PASSEN COSES", DIU EDVARDSSON

PERA PILAR BERTRAN, LES NOVES VEUS DE DONES EN LA NOVEL·LA NEGRA "HAN APORTAT ALTRES MIRADES SOBRE LA MATERNITAT"

munt la taula diversos tabús socials, no només l'infanticidi sinó també les malalties mentals.

Hi ha altres racons foscos on posar la llum, com el desig de no ser mare o la por com la que explota Ashley Audrain (Newmarket, 1982) a *L'instint*, en què una mare sospita de la possible malaltia de la seva filla petita. La mare d'*El deseo de los accidentes*, de Rafael Caunedo (Madrid, 1966), que publica Destino, és una policia antiavalots que torna a la feina després d'una baixa de maternitat i té un accident. A partir d'aquí comença el seu declivi perquè s'obsessiona i no parla de tot el que la preocupa.

Els traumes que s'amaguen sota el llit

Alex Michaelides (Xipre, 1977) admet que va començar a estudiar psicologia per curar-se a si mateix. Durant un temps va treballar en una unitat psiquiàtrica per a adolescents i això el va reconciliar amb el seu passat. Va acabar decidint que volia escriure. Al principi volia fer un llibre d'autoajuda i va acabar publicant *La pacient anglesa*, que va estar més d'un any a la llista dels llibres més venuts del *New York Times*. Ara publica *Les donzelles* (Amsterdam), en què la protagonista és una psicoterapeuta amb una infància traumàtica que intenta resoldre els assassinats de les estudiants més privilegiades de Cambridge. "On vaig créixer la mitologia és a tot arreu, te l'ensenyen a l'escola i sempre és als teatres. He viscut tota la vida amb tots aquests mites que han sobreviscut tots aquests segles", diu Michaelides, que en la novel·la cita el sacrifici d'Ifigènia a mans d'Agamèmon. "Ella se sacrifica per acontentar el seu pare i això ha donat peu a moltes teories psiquiàtriques sobre la necessitat dels infants de ser estimats, encara que els destinataris d'aquest amor siguin uns psicòpates", assegura l'autor.

El protagonista de *Y líbranos del mal* (Seix Barral), de Santiago Roncagliolo, és el Jimmy, un noi nascut a Nova York amb un pare d'origen peruà que no ha parlat mai ni de la seva infància ni de la seva adolescència. El Jimmy comença a fer-se preguntes i viatja fins a Lima per cuidar la seva àvia i descobrir tot el que el seu pare li ha volgut amagar. A poc a poc va desxifrant una història de fanatisme religiós i pederàstia. Tant Michaelides com Roncagliolo se centren en el mal que poden fer els adults quan manipulen els més petits. ♦

Esclaus del desig
DONNA LEÓN
Edicions 62/
Seix Barral

ESCLAVITUD SEXUAL

Donna Leon és una autora que s'indigna molt davant les injustícies, que s'escolen en totes les seves novel·les. En el seu 30è cas, el comissari Brunetti investiga una xarxa mafiosa que es dedica al tràfic il·legal de persones i que porta fins a Venècia immigrants africans.

Sense fi
JORDI CABRÉ
Univers

CINEMA I MEMÒRIA

Eva Amat, la protagonista de *Sense fi*, que és segrestada, veu el món literalment en blanc i negre –pateix acromatòpsia– però també tendeix als extrems a l'hora de concebre la vida. Cabré ret homenatge al cinema clàssic i parla de memòria, del relat que ens fem de nosaltres mateixos i d'expectatives.

Crim per la memòria
DIDIER DAENINCKX
Alrevés

CRIMS D'ESTAT

Qüestiona la versió oficial de l'actuació policial que hi va haver durant una manifestació pacífica convocada pel Front d'Alliberament Nacional a París, el 17 d'octubre del 1961, en plena guerra d'Algèria. El govern francès va intentar amagar-ne el resultat: entre 200 i 300 morts i milers de detinguts.

Tigres de veritat
MICK HERRON
Salamandra

ESPIONATGE

Jack Lamb, l'espia creat per Mick Herron, no té res a veure amb James Bond: és flatulent, misantròpic i sarcàstic. Herron fa servir una trama d'espionatge –Lamb, condemnat a tasques burocràtiques, ha de salvar l'M-16– per fer un retrat crític i mordaç de la societat britànica.